

CLOSE TO A RAINBOW

LAWRENCE WEINER

HOLSTEBRO
KUNSTMUSEUM

5 JUNI • 31 OKTOBER 2021

Udstillingsviews ifm. LAWRENCE WEINER - CLOSE TO A RAINBOW. Fotos: David Stjernholm

INSPIRATIONSMATERIALE - til brug i undervisningen

Materialet er tænkt som inspiration til undervisning af grundskolens ældste elever eller på ungdomsuddannelser.

Vi anbefaler, at materialets hovedtekst anvendes som optakt til et besøg i udstillingen, mens de tilhørende opgaver og arbejdsspørgsmål tages i brug under besøget.

Udstillingen og inspirationsmaterialet lægger særligt op til undervisning i fagene dansk, engelsk, historie eller billedkunst.

Materialet er inddelt i følgende emner:

LAWRENCE WEINER –
CLOSE TO A RAINBOW
s. 1

LAWRENCE WEINER
s. 2

KONCEPTKUNST
Kunstens
dematerialisering s. 3

RUM OG NAVIGERING
Visuelle virkemidler og
rumlig orientering s. 4-5

MED SPROGET SOM
MATERIALE
Semantik og semiotik
s. 5-8

Udstillingen giver anledning til at arbejde med følgende tematikker og emner:

Konceptkunst
& samtidskunst

Semantik & Semiotik

Minimalisme

Ordets billeddannende
potentiale

Kunst og deltagelse

Sprogkundskab
– engelsk

Kunst og medier

Kunstens
sociale funktion

Kunsthistorie

LAWRENCE WEINER - CLOSE TO A RAINBOW

Udstillingen LAWRENCE WEINER – CLOSE TO A RAINBOW består af ti monumentale tekstværker og en række papirarbejder.

Der har aldrig været en større soloudstilling med Lawrence Weiner på dansk grund eller i nordisk sammenhæng.

Værkerne i udstillingen udfolder sig hovedsageligt i sprog og typografi; et kunstnerisk udtryk som Weiner er særligt kendt for.

De karakteristiske ordsammenstillinger er opsat og malet direkte på vægge og gulve. To af værkerne optræder også i dansk oversættelse.

Flere af værkerne beskæftiger sig med vores orienteringsmuligheder i verden. Hans kunst refererer til fænomener og materialer, som vi alle kender, men som sættes ind i nye sammenhænge, som åbner op for nye måder at navigere i og forstå vores omgivelser på.

I forbindelse med udstillingen har Holstebro Kunstmuseum erhvervet en permanent væginstallation af Lawrence Weiner: MATTER AS WE KNOW IT + RED PAINT + YELLOW MUD + GREEN SLIME & BURIED WHERE THE EARTH IS SOFT ENOUGH (1995). Værket kan opleves i museumshaven.

FØR I BESØGER Udstillingen *Brainstorm*

I får udleveret en håndfuld post-it notes, hvor I skal skrive de ord, som I kommer til at tænke på, når I hører fænomenet RAINBOW.

Sæt jer sammen i par og udvælg 5 post-it, som I synes, fortæller mest om fænomenet RAINBOW.

Hæng efterfølgende jeres udvalgte post-it notes op på en tavle og hjælp hinanden med at sammenfatte, hvad der er skrevet.

Hvordan kunne man forestille sig at en udstilling med titlen CLOSE TO A RAINBOW ser ud og hvad kunne udstillingen handle om?

I kan evt. opdele brainstormen i kategorier

"The only art I'm interested in is the art I don't understand right away. If you understand it right away it really has no use except as nostalgia"

- Lawrence Weiner

FØR I BESØGER Udstillingen

Weiner beskæftiger sig med, hvordan man kan bruge sproget som materiale i et kunstværk.

Sproget forstås her som et billeddannende materiale. I mødet med sproget danner vi indre billeder ud fra et sproglige udsagn.

Lav en visualisering ud fra Weiners følgende værktitel:

TWO BLOCKS OF TEMPERED STEEL BOTH EQUALLY HEAVY ONE WET & THE OTHER DRY (1992)

Koncentrer dig om de billeder, som opstår for dit indre øje. Prøv at beskrive billederne for en medstuderende.

Du kan visualisere værket på følgende måder:

Lav en illustration ud fra dine indre billeder af værket / Lav en skulptur eller installation ud fra dine indre billeder af værket / Lav en kort video ud fra dine indre billeder af værket.

Sammenlign jeres visualiseringer i klassen. Hvilke forskelle – og ligheder er der?

**Medbring evt. din visualisering når du skal se udstillingen.*

Weiners kunst er på mange måder et opgør med traditionelle medier som maleri og skulptur præsenteret i rammer eller på podier i udstillingssale. Han udfordrer kunstverdenens status quo i 60ernes USA og laver værker som bryder rammerne.

Se jer omkring i udstillingen. Hvordan kan man se Weiners brud med det traditionelle i hhv. kunstværkerne og i den måde, værkerne er udstillet på?

PUT ASIDE OR PUT AWAY REACHING FOR THE STARS

PUT ASIDE OR PUT AWAY REACHING FOR THE MOON

Lawrence Weiner, 2002

Lawrence Weiner. Foto: Matt Tammaro

"I don't want to fuck up somebody's day on their way to work, I want to fuck up their whole life"

- Lawrence Weiner

LAWRENCE WEINER

Weiner er født i 1942 i Bronx, New York og arbejder i dag mellem Amsterdam og New York. Han er blandt en af den internationale samtidskunsts væsentligste nulevende aktører.

Lawrence Weiners virke udspringer af 1960ernes kunstneriske nybrud, hvor avantgardebevægelser såsom Minimalisme, Fluxus og Konceptkunst fører til en ændret forståelse af, hvad billedkunst er og kan. Altså er han som kunstner vokset ud af en tid, hvor billedkunsten undergår store forandringer, og hvor man gør op med kunstens mere traditionelle medier og udstillingsgreb.

Hans kunst breder sig ud over mange medier, og han har arbejdet med bl.a. film, performance, kunstnerbøger, lyd, plakater, skulptur og væg-installationer. Weiners første udstilling fandt sted i 1960 i Mill Valley, Californien, hvor værkerne bestod af kratere skabt ved eksplosioner.

TWO BLOCKS OF TEMPERED STEEL

BOTH EQUALLY HEAVY

ONE WET & THE OTHER DRY

Lawrence Weiner, 1992

KONCEPTKUNST

Kunstens dematerialisering

Weiner omtales ofte som en af konceptkunstens ophavsmænd. Konceptkunsten baserer sig på den indstilling, at kunst først og fremmest eksisterer som idé eller betydning og kun sekundært som en genstand. Ifølge Weiner behøver kunstnerisk aktivitet ikke nødvendigvis udmønte sig i fysiske værker – værket er allerede til, når det tager form som idé.

I 60'erne talte man om kunstværkets "dematerialisering". Kunst var ikke længere blot en fysisk genstand, som kunne vurderes ud fra farve og form, men i højere grad ud fra ideen og tankerne bag kunstværket.

Ovenfor ses Weiners visualisering af det værk I har arbejdet med hjemme på skolen. Find det nu i udstillingen.

I visualiserede værket inden I havde set det. Værket blev altså til, som en idé eller et koncept, endnu inden I havde oplevet det.

Beskriv igen de indre billeder I får, når I står foran værket. Er de anderledes end da du kun kunne "læse" værket hjemme i klasselokalet?

Værket er et godt eksempel på, hvordan Weiner bruger sproget til at præsentere forholdet mellem bestemte objekter eller materialer.

Objekterne er her stål-blokke. **Hvilke andre betydningdannede visuelle greb bruger Weiner i sætningen?**

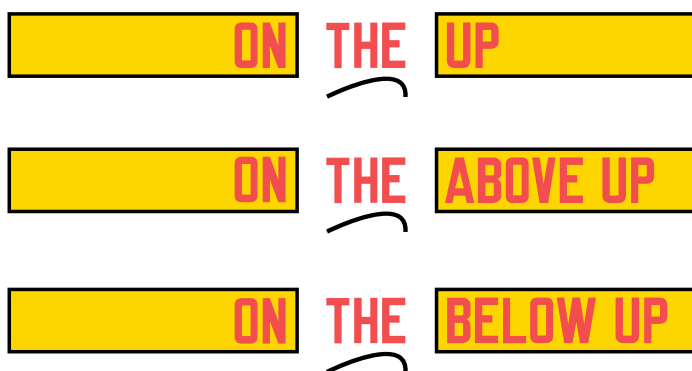
Hvilke spørgsmål opstår der i mødet med kunstværket?

Hvad undrer I jer over?

Det er netop denne dematerialisering, som gør, at værket kan rejse fra materiale til materiale. Værkets indhold kan dukke op som et vægmaleri, på din computerskærm, på en T-shirt eller som en bog, fordi værket er immaterielt. Det er et koncept, eller en idé, som kan komme til syne på flere forskellige måder.

Værkerne tilpasses det sted eller det rum, de udstilles i og kan ændre dimensioner fra udstilling til udstilling. Weiners værker er i konstant bevægelse, netop fordi de både er immaterielle koncepter og fleksible visuelle udtryk. De rejser fra land til land, på store internationale udstillinger, og fra materiale til materiale.

I opgaven, hvor eleverne lavede deres egne visualiseringer af et Weiner værk hjemme i klasselokalet, var det konceptuelle værks idemæssige indhold også til stede i klasselokalet som et konceptuelt indhold, der vandrer fra indholdside til udtryksflade.

Lawrence Weiner, 2009

Find værket herover i udstillingen.

Gå sammen i små grupper og forsøg at finde frem til et koncept bag værket. Hvad indeholder værket? Hvad handler det om? Er der et tema eller en konkret idé bag værket?

Der er ikke ét rigtigt svar, så brug jeres fantasi.

WRAPPED UP IN ITSELF

Lawrence Weiner, 2013

RUM OG NAVIGERING

Visuelle virkemidler og rumlig orientering

Lawrence Weiner har et stort fokus på at det at skabe rum og situationer. Han har selv været med til at bestemme hvilke vægge de forskellige værker optræder på, og hvor store dimensioner de har. Ved hjælp af værkernes samspil med udstillingslokalerne, skaber Weiner et landskab, som vi skal bruge blikket og kroppen til at navigere i. Når man ser en udstilling, kan det bringe et ekstra lag til oplevelsen at være bevidst om hvordan værkerne spiller sammen, og hvordan deres placering er med til at skabe en særlig rumlighed, der bestemmer, hvordan vi bevæger os rundt i udstillingen.

Kunsten at miste orienteringen

At træde ind i Weiners kunstudstilling kan være ligesom at besøge en anden kultur, hvor man ikke kender sproget, normerne, maden eller skiltningen – man er trådt ind i ny virkelighed, som adskiller sig fra den verden, kultur eller det sprog man kender, og man må lære og navigere og forstå på ny. Weiner vil gerne benytte kunsten til at tilbyde os et alternativ til de logikker som vi omgiver os med i hverdagen. Netop derfor kan hans kunst måske, ved første øjekast, virke svær at tyde og finde vej i.

Flere af Weiners værker centrerer sig omkring emnet navigering og det at finde vej i verden. Både fysisk, metaforisk og personligt. På ydervæggen til Holstebro Rådhus kan man opleve hans værk (SOME OF THIS) + (SOME OF THAT) GENTLY PLACED UNDER THE LIGHT OF POLARIS (1991), hvor Weiner henviser til Nordstjernen, som et fixpunkt, vi altid kan orientere os efter.

Men for at behovet for at finde vej kan opstå, må man også først fare vild. Weiner vil altså gerne hive gulvtæppet væk under os, et øjeblik, så vi er nødt til at lære at navigere, afkode og skabe mening på ny.

Weiner skaber en form for visuel ustabilitet både i værkernes eget formsprog og i deres rumlige placering. De "tippede" placeringer og halvt bøjede (regn)buer er blot et eksempel på dramaturgiske greb som skaber ubalance, uorden eller desorientering hos beskueren.

Mange af værkerne i udstillingen er så store, at du må stille dig på specifikke steder for at kunne "læse" og se hele værket.

Flere steder kan man, gennem døråbninger eller omkring et hjørne, kun se et udsnit af værket. Weiner arbejder blandt andet i det store format, fordi det opfordrer beskueren til at bevæge kroppen rundt i udstillingslokalet for at opleve værket på forskellige måder.

Læg mærke til hvordan du bevæger dig rundt i udstillingen. Stil dig først langt fra et værk og bevæg dig så tættere på.

Hvordan udvikler din oplevelse af værket sig, som du bevæger dig hhv. tættere på og længere væk?

Ændrede teksten betydning?

Var der noget, der overraskede dig, da du så hele værket?

Wiener bruger skrå eller "tippede" vinkler i sine værker, som et visuelt og rumligt virkemiddel.

Virkemidlet anvender man bl.a. meget i filmverdenen, hvor man, for at skabe spænding, drama eller desorientering, vipper kameraet så billedet bliver skråt. Den tippede vinkel skaber en virkelighed, som er ude af balance og beskuerens sansesystem kan komme i en form for i alarmberedskab, hvor man stræber efter at bringe billedet/scenen tilbage i den balancerede "logiske" orden.

I udstillingens store centrale sal bruger Wiener flere virkemidler til at skabe dynamik i rummet. Nogle af de greb, han bruger, gør næsten, at vi kommer ud af balance, eller får en følelse af "uorden".

Hvordan er værkerne fordelt i rummet?

Hvad gør fordelingen ved rummets balance?

Hvilken effekt har placeringen af værket WRAPPED UP IN ITSELF (2013) for den rumlige oplevelse?

Sammenlign de visuelle virkemidler fra WRAPPED UP IN ITSELF med litografierne SKULD, URD og VERDANDI fra 2017

Hvilke virkemidler går igen?

Hvordan er balancen i værkerne?

MED SPROGET SOM MATERIALE

Lawrence Weiner bruger sproget som materiale i sine kunstværker.

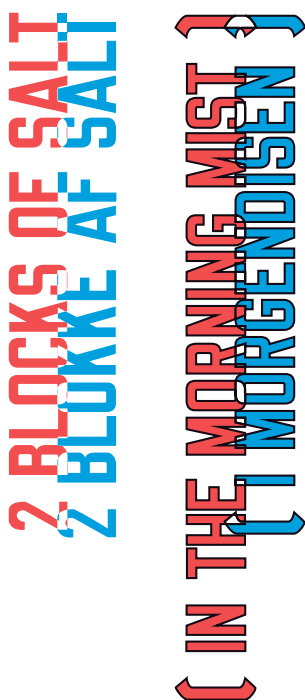
I hans kunstneriske arbejde bruger han sprog til at udtrykke en idé, som andre kunstnere bruger materialer som maling, bronze, ler osv.

Gennem sit arbejde med sproget og typografien laver han det man kunne kalde "udsagnsbilleder" af tekstlige fragmenter.

Weiner opfatter sproget som et skulpturelt medium. I sine værker udtrykker han typisk fysiske forhold, materialer og fænomener.

Oftede handler det hos Weiner om at fremhæve et objekts specifikke egenskaber samt om, hvordan kunstværket potentielt kan materialiseres – altså gøres til et fysisk objekt. Der er med andre ord tale om værker, hvor udtryk og indhold spiller sammen, og hvor betragterens personlige referencer og associationer bliver en del af værkets kommunikation og handling. Det er os, som ser på værket, som gør det færdigt.

Gennem hans kunst inviteres vi til at genoverveje sproget som et materiale ved at visualisere det.

Weiners sprogbrug er aldrig vejledende eller dirigerende. Hans sætninger er konstrueret på en måde så der ikke tales i imperativ (bydeform) og subjektet bøjes aldrig.

Udvælg et værk i udstillingen som består af én sætning, og forsøg at omskrive den til nye former ved at bøje ordene.

Eksempel:

CLOSE TO A RAINBOW

CLOSER TO THE RAINBOW

Hvordan ændrer den bøjede version din forståelse af værket?

Hvilken betydning har det for din forståelse af Weiners værker, at han præsenterer dem i en ubøjet form?

Sproget ud til folket

En primær motiverende faktor bag Weiners arbejde, er ønsket om at gøre det tilgængeligt uden at man skal købe en billet eller forstå et hemmeligt visuelt sprog. Han mener, at sproget når ud til et bredere publikum og placerer værkerne i sammenhænge uden for traditionelle kunstvisningsindstillinger, såsom kunstmuseer.

Weiner værker har både været vist på store bannere spændt efter fly, på T-shirts, i bogudgivelser, film, i offentlige rum på bygningsværker og andre frie og tilgængelige medier.

© 2020 LAWRENCE WEINER / ARS, New York

Gennem Weiners tekstbaserede værker kan der arbejdes med hvordan visualiseringen af byggestenene i en sætning og deres indbyrdes forhold påvirker vores forståelse af værket.

Vælg ét værk fra udstillingen. Del værket op i ordklasser.

Hvis der er mere end fire ord, kan du udvælge de ord, som du mener er de vigtigste for forståelsen af værket.

Tegn hvert af ordene og placer dem i et forløb så de danner en sætning.

Gå sammen i par og tal om tegningerne. Hvilken betydning er der i hver tegning, og kan I finde frem til værket bag jeres partners tegninger?

Refleksionsspørgsmål:

Hvordan adskilte din tegning af substantivet sig fra din tegning af verbummet?

Hvad hjalp tegningen af ordene dig med at forstå om dem?

Gav øvelsen dig en ny forståelse af værket?

"I stopped painting, not because I didn't like painting, but I wasn't able to get to the point I wanted to"

-Lawrence Weiner

Læs ovenstående citat af Weiner.

Hvad tror du han mener med citatet?

Hvad er det hans tekstbaserede værker kan kommunikere, som maleriet ikke kan?

Semantik & Semiotik

Weiner opfatter sproget som et skulpturelt medium – som et objekt, en struktur og et billedskabende materiale i ét. Når Weiner skaber et værk, handler det ofte for ham om at fremhæve et objekts, et materiales, en situations eller et fænomens specifikke egenskaber samt om, hvordan værket potentielt kan materialiseres. Der er med andre ord tale om værker, hvor udtryk og indhold spiller tæt sammen, og hvor beskuerens personlige referencer og associationer bliver en bærende del af værkets kommunikation og handling. Værket er ifølge Weiner et værk, så snart, der er en der ser det, tænker på det eller stiller spørgsmålstegn ved det.

Definition semantik:

Semantik er også kendt som betydningslære.

Semantik er studiet af betydning. Det er den del af sprogvidenskaberne, der beskæftiger sig med forholdet mellem sprogligt udtryk og sprogligt indhold. Fx. Hvordan peger ordet "hest" på det uden for sproget forekommende dyr?

"Once you know about a work of mine you own it. There's no way I can climb inside somebody's head and remove it. People, buying my stuff, can take it wherever they go and can rebuild it if they choose. If they keep it in their heads, that's fine too. They don't have to buy it to have it - they can just have it by knowing it!"

- Lawrence Weiner

Denne måde at opfatte et kunstværk på adskiller sig fra en mere traditionsbunden opfattelse af værk og kunstner, hvor kunstnerens indre liv, sanselighed og følelser havde en central plads i både værktilblivelsen og fortolkningen, som blandt andre Weiner gør op med i løbet af 50erne og 60erne.

Weiner begyndte at beskæftige sig med kunst i efterkrigstiden efter 2. verdenskrig. I USA var den *abstrakte ekspressionisme* blevet til under krigen og var allerede, da Weiner begyndte sin kunstneriske karriere, dybt formaliseret og genrebestemt, og kunstneren var altid den centrale figur i værkforståelsen.

Weiner blev en del af en kunststrømning, som ville frigøre kunsten for forudbestemte dogmer og fortolkninger og skabe en kunstoplevelse, hvor kunstneren træder i baggrunden til fordel for mødet mellem beskueren og værket.

Det er ikke længere kunstneren, der styrer fortolkningen, men beskueren selv. Der arbejdes med det performative, situationelle og levende møde med kunsten, maleriet erstattes med et væld af andre medier og der bliver gjort endeligt op med "myten om kunstnergeniet", hvor kunstneren er en ophøjet eksistens med adgang til en særlig sensibilitet, som beskueren kun har begrænset adgang til via maleriet.

Weiners kunst er beskuerens kunst, og han vil have os til at interagere med den, afkode den, læse og fortolke den, og stille spørgsmålstegn ved den.

Find værket MATTER AS WE KNOW IT (...) (1995) i udstillingen.

Hvordan bruger Weiner værkets opbygning og visualiseringen af teksten til at skabe betydning?

Hvilket virkning har det, at ordene er forskudt ud over væggen?

Hvordan bruger Weiner tegnene til at danne betydning i værket (+)?

Hvad betyder et + for dig? Hvilke associationer giver + dig og kan du bruge dem i værkforståelsen?

Forslag til underviseren:

Weiners sprog – og tekstbaserede værker lægger op til at arbejde med værkernes indkodede betydning, semantikken og tegnenes produktion, overførsel, modtagelse, fortolkning via semiotikken.

Udstillingens værker kan anvendes som en introduktion til begreberne *semantik* og *semiotik*.

Det er også oplagt at ifm. med en litterærhistorisk vinkel at gribe fat i Rohland Barthes tekst *Forfatterens død* fra 1967, som illustrerer hvordan kunsten og kunstnerrollen forandrer sig i 50erne og 60erne mod en mere receptionspræget kunstforståelse, med beskueren/læseren som central figur i betydningsdannelsen og værkfortolkningen.

Man kan opfatte + erne som en ophobning af materialer; rød maling, gult mudder og grønt slim. +erne peger på at her er der tale om en genstand, et materiale eller et fænomen.

Forestil dig at Weiner ikke har beskrevet materialerne sprogligt i værket, og at du selv skal notere teksten under +erne.

Hvad ville du skrive?

Lav nu samme øvelse ved værket i museumshaven. Er der forskel på hvordan du opfatter værket indenfor og udenfor?

De fleste af udstillingens værker er malet direkte på væggene eller sat op som folier på gulve og vægge.

Når udstillingen lukker, bliver værkerne malet over eller hevet af gulvene og destrueret.

Læs citatet på forrige side.

Hvornår bliver et værk til et færdigt værk?

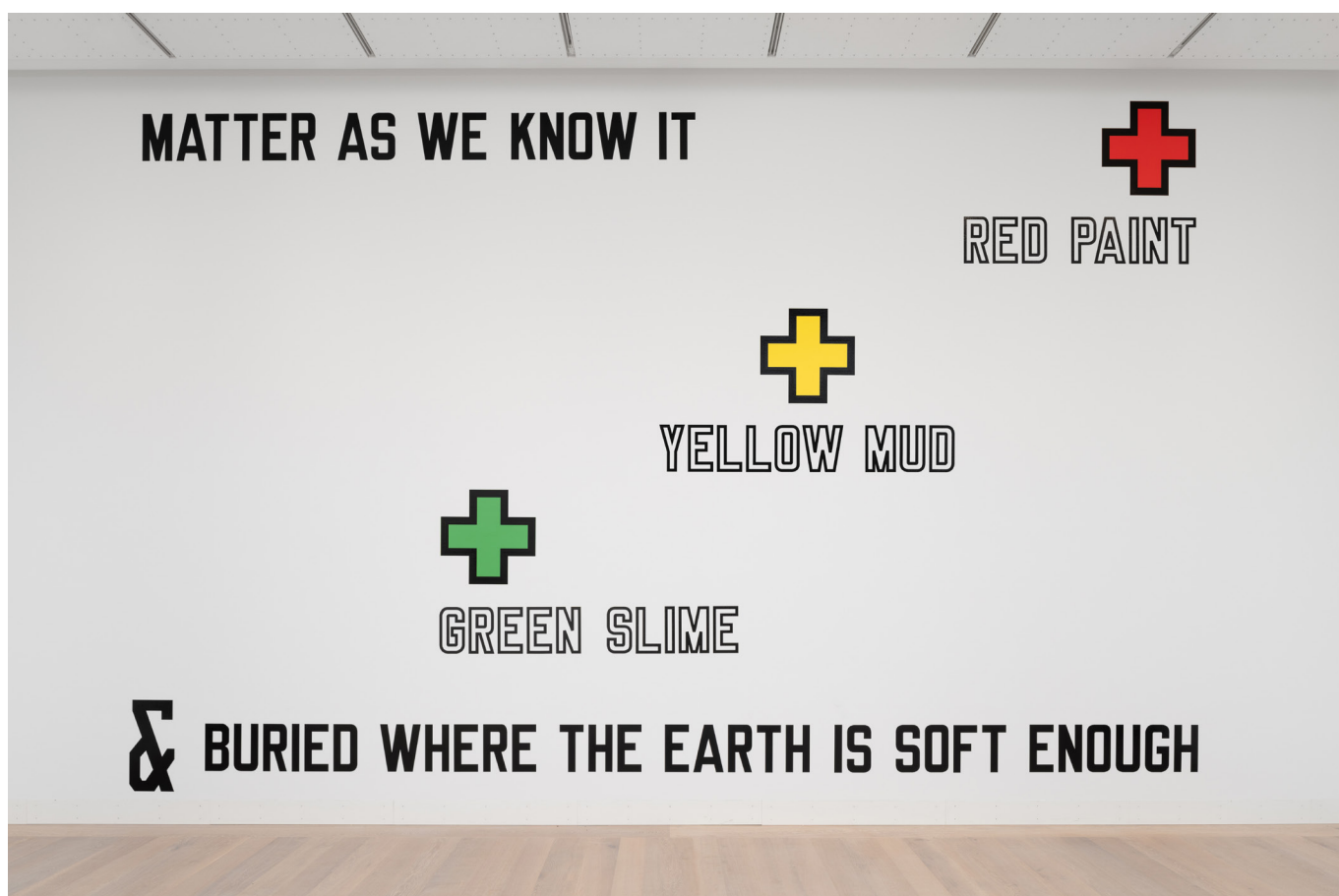
Øvelse – "For og imod"

Opdel klassen i to hold.

Det ene hold argumenterer for hvorfor konceptkunst er lige så værdifuldt som et materielt værk.

Det andet hold er skeptikere og mener, at et kunstværk skal være udført i et fysisk materiale.

I kan evt. forestille jer, at I er medarbejdere på et museum, som diskuterer, om I skal købe værket.

Har du spørgsmål til materialet – eller ønsker du råd og vejledning om brug af udstillingen i undervisningssammenhæng, er du altid velkommen til at kontakte:

Formidlingsinspektør Katrine Sofie Jepsen på ksj@holstebrokunstmuseum.dk eller tlf. 9742 4518

Holstebro Kunstmuseum tilbyder undervisning og omvisninger for skoleklasser på alle klassetrin. Hvis du og din klasse kunne tænke jer at besøge udstillingen på en omvisning kan du finde mere info om booking på museets hjemmeside:

www.holstebrokunstmuseum.dk

**HOLSTEBRO
KUNSTMUSEUM**